

LÉVAI HIRLAP

Társadalmi-, Szépirodalmi- és Közgazdasági hetilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal hová
a lapba szánt kéziratok, hirdetések,
előfizetési díjak küldendők:
LÉVA KAZINCZY-UTCZA, 2. SZÁM.

Előfizetési ár:

Egész évre	K. 5.-
Fél évre	" 2.50
Negyed évre	" 1.25

Egyes példány 10 fillérrért kapható:
SCHULCZ IGNÁCZ LAPTULAJDONOSNÁL.

Nyitási közlemények soronként 50 fill.
Hirdetések egyezség szerint.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.
Szerkesztőségi telefon szám 24.

Sivár kilátások.

(Kc) Soha annyi szó még nem hangzott el a drágaságról, soha a társadalomnak olyan széles rétege még nem panaszkodott úgy a drágaság miatt mint most, ebben a „tejjel, mézzel folyó Kánaánban“ — melyet immár csak idézőjelek közé írhatunk. De mivel mindenki csak jajgat, sopánkodik és beszél, de tenni igazán senki sem tesz e téren semmit, és aki tehetne is annál inkább nem tesz, hát a drágaság csak tovább virágozik és dúsgyümölcsöket terem azok számára, akik ennek a drágaságnak a magvát elvetették, akiknek önző érdekük, mert hasznuk van abból, hogy a drágaság grasszál.

Az ország népének az a része mely a drágaságnak csak a terheit, de előnyeit nem érzi, ijedten néz a közeledő tél elé, mely talán még soha sem mutatkozott olyan riasztó színben mint éppen most. — Ha kevés a krumpli, a tótoknál éhínség van, — mondja egy szállóige nálunk a garammentén. — De ezen a télen nemcsak a tótok érzik meg a krumpli hiányát, hanem majd a magyarok sem lakhatnak jól vele, akármilyen szívesen is tanácsolta annakidejében egyik miniszterünk a husdrágaság miatt előtte tisztelgő deputációnak: Ha drága a hus, egyék a nép krumplit! Ma drágább a krumpli is mint valamikor a hus volt.

És most hazudtolja meg a valóság azokat a nagyhangú kijelentéseket, melyek Magyarországot már az iparos államok sorába osztották be. Most látjuk igazán, hogy agrárország, földmivelő nemzet vagyunk, amikor minden ember a földmivelő sorsát irigyli. És nem ok nélkül van ez, mert a föld minálunk még mindég, de különösen most a legbiztosabb bázis, a földdel való foglalkozás a legkifizetődőbb mesterség, melyre minden időben nyugodtan számíthat a nép, mert a jó öreg fekete föld sohasem csalja meg azt, aki szeretettel, érdemesnek tartja foglalkozni vele. Mert ha néha kevesebbet is terem, de azért mindég kiadja magából mindazt, amire művelőjének szüksége van, sőt még azon fölüli is. Ha néha kevesebbet is terem a föld, annál drágábban adják el akkor a termést és végeredményben is a gazdára nézve így talán egészen mindegy, hogy jó-e vagy rossz-e volt a termés. De hát nem egészen mindegy az a népnek! Ami természetes is, hiszen ha nagy a kereslet s kicsi a kínálat, természetesen emelkedik az ár, a különbözet pedig, ha csak nem akar éhen veszni, a fogyasztó kénytelen kiizzadni a bőréből, mert a zsebéből már máma több nem telik, a drágaság pedig nem hogy csökkenne, hanem inkább emelkedik. És éppen itt van a bökkenő, hogy minduntalan

bebizonyosodik, hogy agrikultur ország a magyar és népét lassan az éhínség fenyegeti. Ez pedig azért van mert élehetetlenségünkben abból csinálunk kivittelt amire nekünk magunknak is szükségünk volna s olyasmint hozunk be, miből magunk is csinálhatnánk (— és néha csinálunk is —) eleget. Idebent meg az agrárok a merkantilistákat okolják a nagy drágaság miatt s fogyasztási szövetkezetek föllállítását propagálják. Pedig kár a fogyasztást szervezni akkor, mikor szervezetlen még a termelés. A termelés fokozására szervezkedjenek a gazdák és értékesítő szövetkezeteket létesítsenek, amivel kiszoríthatnak sok hivatlan közvetítőt a termelő és fogyasztó közül, ami a termény olcsóbodását vonja maga után. Így evvel s elhárítanák magukról a mesterséges drágaságcsinálás ódiáját, melylyel sokan ma őket illetik.

Az utóbbi esztendőekben az igények roppant nagy mértékben fejlődtek s megnövekedtek és az esztelen pénzszórást nyomon követte a pénz devalvációjára (de csak akkor kisebbedik meg a pénz értéke, mikor valamit vásárolunk érte,) és ma már nincs rá kázus, hogy a vásárlásnál pénzünkért vele természetes arányban álló értéket kaphatnánk.

A pénz ilyenén való értékcsökkenésének az volna a természetes meg-

A „Szent István“ védjegyű „Dupla maláta sör“ nemcsak elsőrangú üdítő, de jelentékeny gyógyhatású ital is, nérszegénység, idegesség, stb. esetekben. Különösen ajánlható lábadozóknak és szoptató nőknek. Jéghehűtve üvegenként 50 fillér. Egyedüli raktár és elárúsító hely **Kertész Lajos** lüszér és csemege kereskedése Léván.

oldása, hogy a pénzkereseti viszonyok a devalváció arányában megjavítsanak. Erre azonban eddig még a legcsekélyebb hajlandóságot sem tapasztalhattuk valamely oldalról, még onnét sem, ahonnan természetesen várna az ország népe, hogy a helytelenül fejlődő életet a rendelkezésére álló eszközökkel helyesebb irányba terelje. Az államra gondolunk most, melynek jövő évi két milliárdos költségvetése is olyan szomorú meglepetéssel szolgált a múlt heten tisztviselőinek a segítségükkel, hogy méltán fakadhatnak zugolódásra alkalmaztatójuk, az állam ellen. Igazán nagyon szép, hogy az állam páriái, akiknek nyomoráról a jobb sorban levő vidám emberek rossz vicceket farnagynak, ma még csak avval fenyegetőznek, hogy kötelességüknél többet nem fognak végezni, ha jogos igényeik ki nem elégítettnek.

Sokan a tripoliszi bonyodalmat nemzetközi intervencióval vélik megszüntetni, de arra még nem jöttek rá az emberek, hogy nemzetközi intézkedésekkel szüntessék meg a drágaságot, amely pedig mára már az egész világon sokkal több embert közelebből és komolyabban érdekel mint Olaszország kapzsi operációja Tripolisban, melynek jogosságát háborúval véli eldönteni.

Ma még talán utópia ez, de meg lehetne csinálni ha olyan emberek állnának az akció élére, akik ma még egy nagyobb utópia, a világbéke eszméje iránt lelkesednek s fejtenek ki tevékenységet, hogy ezt a beteg evolúciót mely ezt a természetellenes drágaságot létrehozta, s létalapjában támadta meg az emberiséget, helyes irányba terelnék. S hogy ezt megtehessek csak az köllene hozzá, ami a pénzkérdés megoldásához is szükségesek, ami pedig néhai nagyemlékü Mikszáth Kálmánunk eszméje volt.

Ugyanis, nagy gödröket köllene ásni a falvak és városok végein és egy este minden ember beledobná abba a pénzt. Itt Léván Schoeller is meg Friedmann Samu is behányták az ő sok pénzeiket, valamint e sorok írója is az ő pár hatását bedobná a többivel együtt és másnap reggel mindenki annyit vehetne ki belőle, mennyire aznap éppen szüksége volna. Többet hiába venne ki hiszen estére ugyis újból mindenki visszadobná a gödörbe, és így menne ez minden reggel és minden este a végtelenségig.

Hát ebbe mi szegény emberek szívesen belemennék akár mára is, (nem úgy azok, kiknek sok volna a gödörbe vetni valójuk). De sok becsület és nagy tisztesség köllene ah-

hoz, hogy a pénzkérdést így Mikszáth recipéje szerint meglehessen oldani, mert hiszen akkor dolgozni sokaknak nem akaródná s a gödrök csakhamar kiürülnének, nem volna aki belőlük dobálja a pénzt, ha az első már kifogyott belőlük.

A drágaság kérdését is csak úgy lehetne könnyű módon megoldani, hogyha az emberek mindannyia becsületesen gondolkodna, dolgozni szeretne s nem volna köztük annyi kapzsi és nem akarná felebarátjairól a bőrt is lehúzni, azért, hogy csak előbb gazdagodjék meg. — Emberséges érzelmekre köll előbb nevelni a népet! Ehhez pedig még sok idő köll... a drágaság meg addig csak hadd pusztítsa a szegény embereket. Ugyan ki törődik nálunk evvel?

A nő a társadalomban.

Korunk forrongó kérdései eleddig diszkrét távolságban érintetlenül hagyták a nőt. A család szűk körében nem zavarta csendes nyugalmát a megélhetés nyomasztó gondja. A férfi hivatása teljében, áthatva a hitvesi szeretet melegével, abban a gondolatban látta öszpontosíva tevékenysége körét, hogy nem önmagáért, hanem hitveséért és gyermekeiért él. Ez érzettel szívében lépett ki az élet forgatagába, ennek érezte gyámolító serkentő és irányító hatását energiájában, ez kölcsönzött fényt férfias mivoltának s

TÁRCZA

Aki megbánt.

Aki megbánt, azt gyűlölöm szivemből,
Most már gyűlölni is tudok, merek.
Elpártolok ama nagy tűrő szenttől,
Mártír én többé soha nem leszek!

Tudok szeretni, de gyűlölni jobban,
Mert már most élni akarok.
Eddig csak vártam és nem dulakodtam:
Megbénítottak a Krisztus-tanok.

Jaj annak, jaj, ki csak azokra hallgat,
Ki tűr, bizik és aki megbocsájt.
Az sirjáig a kálvárián ballag,
S a gönd meglékeli a homlokát.

Eddig az élet bus Lázárja voltam,
A testamentum vigasztalgot.
Ó annyi kinban, győtrelemben, gondban,
Lelkem csak sirt, sirt, jajgatott.

Zsoltár volt mindenik fölajdulásom.
Ma gyűlölni kell s ha kell: hát tudok!
Zsoltár-sírámot ezen a világon
Mormoljanak a templom-koldusok!

Peterdi Andor.

Andrée.

Irta: Dr Gáspár Ferenc.

(A népszerű írónak ez év november havában jelenik meg A fehér ember utja című új munkája, amelyből az alábbi részt nekünk közlésre átengedte.)

Ma, amikor a repülő embereket már saját testi s. emünkkel láttuk egyszer-másszor több száz méter magasságban felettünk lebegni és amikor a kormányozható léghajókkal végrehajtott kísérletek már abba a stádiumba jutottak, hogy bizonyos öszszeg lefizetése ellenében a léggömb által felemelt „coupé“-ban egyszerre több utas repül egyik városból az attól néhány száz kilométernyire eső másik városba, akkor nem is tűnik olyan kivihetetlennek, illetve az ember léghajóval kísértse meg az Északi Sark megközelítését.

De másfél évtizeddel ezelőtt, amikor a léghajó kormányozhatósága még csak merész álom volt, ennek a tervnek végrehajtása, azaz annak a megkísérlése, hogy valaki léghajóval keresztül repüljön az Északi Sark felett, bizony nemcsak vak-

merő, hanem örületesen merész tett volt.

Hiszen Barent, Parry, Franklin, Payer, Greely és Nares terve is vakmerő volt, életet kockáztató, szenvedésekkel és nélkülözésekkel teljés vállalkozás; Nansen és Cagni szánkírándulásai a Sark felé szintén elég tökélye a tudományoszomj által előidézett hősiesség elszántságnak. De repülve eljutni az évszázados problémának elérhetetlen színhelyére, ez már több a hősiességnél.

Nos, ezt a tényt követte el Salamon August Andrée svéd mérnök, az Ur 1896. esztendejében.

1895 februárius 13-án Andrée a stockholmi Tudományos Akadémia földrajzi osztályának ülésén tartott előadása alkalmával kinyilatkoztatta, hogy léghajón szándékozik felrepülni az Északi Sarkhoz. Andrée szavainak ekkor már olyan sulya volt a svéd tudományos körökben, hogy meg sem ütözköttek a kijelentésen, sőt Nordenskjöld, az „északkeleti átjáró hőse“ kijelentette, hogy Andrée tervét teljes erejéből támogatja. A svéd nemzet a legnagyobb rokonszenvvel fogadta a merész tervet és meg is kezdte erre a célra az adakozást. Ma-

ezen tudat adottjellemeiket a társadalomnak. A nő, gondolatainak szűkre szabott világában, nagyon helyesen, betöltve vélte hivatásának a gyermeknevelés egész életet, minden időt lekötő tevékenységével, a családi tűzhely melegének ápolásával, a szeretetnek azzal a belső kifejezésével, mellyel egyedüli büszkeségét — férjéért körülrajongta.

Most, mintha ez a bensőséges, szeretettel áthatott kapocs lazulna és vesztitene összekötött erejéből. Egy sajtóságos állapot kezd kialakulni a társadalomban, mely a nőt — eddigi idealizált világát romba döntve — kiakarja vetni az élet porondjára, el akarja vonni a családtól, melynek melegséget kölcsönzött szeretetével és fényt érzelmeinek egyszerű tisztaságával. Ki eddig egyedüli célját az anyaságban látta megvalósulni, melynek minden örömét önzetlensége és fájdalma a lemondás érzete tette heroszivá, ma ez a nő kifelé gravitál a családból, annak határát szűknek, levegőjét folyotónak, szellemét ósdinak tartja s káprázatos fényben uszó délibábszerű ideák után rajong, jogokat formál, mert szerinte kötelezettségeket vállalt, oly jogokat, melyekkel önállóságát, függetlenségét kivivhatja, biztosíthatja. Ez az ugynevezett modern nő, a rosszul értelmezett feminista, ki leveti nőiségének minden báját, ki a női lélek benső, érzéssel teli világát a fórumra viszi, elvonja a család légköréből, ahol szeretetének közvetlenségével, a gyermek lelki világának helyes irányu felépítésével, ifju jellemek alakításával, igazán és majdnem egyedül szolgálhat hatékonyan nemzetének és a társadalomnak.

Azt mondják a feministák apostolai, hogy

a közéleti tevékenységhez szükséges szellemi erők nálunk a nőknél sem hiányzanak. Igazuk van. De ki vonja ezt kétségbe? Senki! Hisz a történelem, legyen bár az irodalmi, maga cáfolna rá legközvetlenebbül e föltévesre: hisz intellektuális női erők egész sorozata felel tudunk. Igen, de ezen erők tevékenységének alapja morál volt, írott műveiken a keresztény etika szelleme vonult végig mely a családba a társadalom egyik szilárd biztosítékát s nem az érzékek kielégítésének vágyát látja, azon etikáét mely szeretet, hirdeti a jótékonyagra serkent, mely, ha igénybe akarja venni a nő szellemi erejét a köz érdekében a családon kívül, akkor nem szabadság után vágyva jogokat követel, de a társadalom iránt kötelezettségeket vállal, amikor felhívja a nő figyelmét az árvákra, a fiatal bűnösökre az utca gyermekekre, a társadalom eme élő, de veszendő vagyonára, hogy a női lélek közvetlen szeretetével, érzelem világának melegségével othont szerezzen nekik, vagy kiragadja jó tanácsaival a bűn fertőjéből, mely körülveszi, mielőtt, annak kullámai végleg beszennyeznék lelkét és fertőző miazmákkal teli levegője nem öli ki emberi mivoltának értékét, melynek fényt erkölcsi érzete ad.

Nem szabadság és jogok, hanem a női hivatás nemes felfogásának vágya legyen a nő eszményképe, telítve azzal a tudattal, hogy a társadalom kulturális haladását nemcsak a fórumon lehet szolgálni és azt nem az egyéni jólét biztosításával, hanem az erők ama coefficientisével lehet elérni, mely az anyaságban is nyilvánul s amely bizonyos lemondást is föltételez a családon kívül a külvilággal szemben.

Nem képzelek fenségesebb, a nemzet életére nagyobb fontossággal bíró hivatást az anyaságnál, melyet jól betölteni csak odaadással és lemondással lehet. Hisz az édes anyát lekötő a család szűk köre, miután gyermekeinek gyenge lelkülete ismeretek után eped, mely vágyát kielégíteni első rendű kötelme az édes anyának, hisz ő érzi meg legközvetlenebbül a gagyogó gyermek összefüggés nélküli szavát, a nagyobbak szertelen kíváncsiságainak okát, ő van hivatva jellemeket nevelve, adni a társadalomnak puhányok helyett szilárd akarattal megdzett karaktereket, akiket a környezet változékony szele nádszájként nem bolygat a szükséghez képest majd ide, majd oda, hanem olyanokat, akik meggyőződésük és erejük tudatában sziklaszilárdan állanak meg az élet bármily vonatkozásaiban.

A nő eme fenséges hivatása tudatában oly missziót tölthet be a nemzet és a társadalom érdekében, mely mindenkor megszűlülmulja a feministák elvei szerint gondolkodó modern nő eszme világát és munka körét, kiknek gondolatában az élet, mint a vágyak, a szenvedélyek és a beteges hiuság kielégítésének fogalma szerepel, akik nem tudnak eszményi magaslatára emelkedni a szeretetnek, miután az náluk mindig öns érdekét szolgálva jut kifejezésre, akik az anya szerepkörében csak a terhek nagyságát, a kötelezettségek sokszor bizony súlyos tényét látják meg s ép ezért ettől is szabadulni óhajtanak, amikor idegenre bizzák a társadalom jövője jellemének gondozását, kialakítását és fölépítését.

Ilyetén áll a nők helyzete a társadalom-

ga a király, II. Oscar, harmincezer koronát ajándékozott, egy másik tudománypártoló svéd, báró Dioksom, ugyanezt az összeget ajánlotta fel.

Hasztalan tiltakozott a tulmerész terv ellen az 1895. évi nemzetközi földrajzi kongresszus Londonban és Greely amerikai tábornok, ugyanaz, aki egy-két évvel előbb Nansen kirándulása ellen is tiltakozott az egész emberiség nevében, most is óvta Andreet is meg a tudományos világot, de Andree megmaradt a terve mellett, a svédok pedig adakoztak tovább.

Andree terve nem volt egészen új. Jóval előtte az amerikai Cheyne adott elő egy tervet a new-yorki Földrajzi Társaság előtt, amelyben azt magyarázta, hogy miként remélné léggömb segítségével elérni az Északi Sarkot. A terv azonban olyan kalandos volt, és olyan kevés komoly alapot nyújtott, hogy nem is foglalkoztak vele. Ugyanigy járt az amerikai Sark-expedíció másodparancsnoka, akinek terve szerint nemzetközi megegyezés alapján egyszerre és ugyanegy időben a Sarkvidékhez közeli vidékekről több léggömb lenne felbocsátandó. Sőt közvetlenül Andree előtt

két francia, Besancon és Hermite adott elő közösen kidolgozott tervet a Sark elérésére léggömb segítségével. A párisi Földrajzi Társaság azonban oly kevésbé vette figyelembe a franciák tervét, mint az amerikaiak Cheyneét.

Andreet azonban komolyan vette az egész tudományos világ. Andree ugyanis ezt mondta: miután az eddigi kísérletek, hajóval vagy a hajókról elindult expedíciókkal elérni az Északi Sarkot, mind kudarcot vallottak, az Északi Sarkot pedig okvetlenül „egyszer már mégis fel kell fedezni”, ennélfogva nem marad hátra más, mint léggömbön eljutni oda.

1896 június 22-én készen voltak a Spitzbergához tartozó Dánok szigetén a ballont magába foglaló épülettel. Megtöltötték a léggömböt és várták a felszállásra alkalmas időt, illetve a megfelelő erejű déli szelet.

A gömb egyik legfontosabb berendezése az uszály kötél volt. Andree ugyanis úgy tervezte, hogy a gömbhöz erősített gondola pereméről három darab egyenként négyszáz méter hosszú és összesen 1000 kilogramm súlyú kötél lógjon le. Miután számi-

tása szerint a gömb legalacsonyabban szálló felhők alatt, tehát a három kötélből egyenként 150 méter hosszú rész a földön, illetve a jégen fog hurcoltatni.

Az uszálykötelekkel eleinte nem igen barátkoztak meg a tudósok, míg Andree megmagyarázta, hogy éppen az uszálykötelekben van az összes bizodalma, minden reménye és hogy az uszálykötelek lesznek az Északi Sark problémájának megoldásában a vezérfonalak. A szabadon lebegő léggömbnek ugyanis nagy hátránya, hogy csak oly módon tartható meg állandóan ugyanegy magasságban, hogy emelkedés esetén kibocsátanak a gázból, amely esetben a gázmenyiség véglegesen elvesz: süllyedés esetén pedig az erre a célra felvitt balasztból (terhelésből) dobálnak ki részleteket, ami persze szintén pótolhatatlanul elveszett.

A magasság szabályozás eszközlésére szolgálta volna Andree gömbjénél a kötéluszályok.

Magyarázata szerint az következő módon történik. A köteleknek mint automatikusan önszabályozó és elveszithetetlen súlynak kell működni. Ha a gömb az átlagosan

ban, ha mint anyák szerepelnek. Sajnos azonban a nő kérdésnek épen abban van megoldatlan ütköző pontja, hogy nem minden nő egy család anyja. Az a kérdés most már, miben találja meg az ilyen nő, aki anyai szerepet nem tölt be, kárpótlását az életben?

Az elválasztó utak itt ágaznak szét a célok különféleségének ösztönében a feministák ama szélsőséges rétegétől, akik a nők közéleti tevékenységének formációját abban látják, hogy oly szabad legyen a nő ténykedésének iránya, mint a férfiaké, hogy szünjön meg minden oly előítélet a nők viselkedését illetőleg, mely az eddigi főfogás szerint a nőiség rovására esett. Hogy ne legyen különösebb bírálat tárgyul téve a nő, kit a modern gazdasági és társadalmi viszonyok szintén kikényszerítenek a családból, még akkor is, ha ott mint anyák szerepelnek.

Amig ama szétválasztó utak tengelyében a feministák egyik részénél a nők szélsőséges szabadságának kierőszakolását tűzték ki célul, addig a másik mérsékelt irányzat a nő hivatását a családon kívül a társadalomban, az élet forgatagában úgy véli helyesen körvonalazni, hogy a szeretetnek ama gyöngédségét, a derűs kedélyvilágnak ama édes érzetét, az önfeláldozásnak határtalanságait, melyeket őszinte vallásosság eredményeznek s amely tulajdonságok fölött a nők általában oly gazdagon rendelkeznek, hogy ezeket, a köz érdekében végzett becsületes munkánál pl. cselédotthon szervezés, árvák és szegények nyomorának enyhítése végett a patronage létesítése és általában oly működések terén juttassák érvényre, amelyek révén a

süllyedő társadalom nyomorán erkölcsileg és részben anyagilag is enyhíthetnek, ami által több jót tesznek a társadalommal, mintha maguk is a férfiak korlátlanak látszó szabadságának mintájára, élvezeti szabadság kivívásáért fecsérélnék jobb szolgálatra méltó erejüket. V. K.

HIREK.

Ünnep a temetőn.

Oktalan az, ki nem békül ki a halál gondolatával. Mert hiszen ha nem békülünk is ki vele, mégis eljön értünk, és emberi sorsunknak be kell teljesednie. A halál erősebb, mint mi. És ezért szépen meghalni: ez egy szép részlete az életnek is.

A temető ünnepe, amely most jó, kiváló alkalom arra, hogy gyakoroljuk magunkat a halál gondolatának megszokásában. A nagyok, kik nekünk ezt az ünnepet rendelték, kiváló ismerői voltak, gyarló emberi természetünknek s meghagyták, hogy virággal, fényességgel, az életnek szépségeivel diszítsuk fel kedves halottainknak sírját. Ezzel nemcsak a kegyeletnek adózunk, de hozzá edződünk, az elmulás tudatához.

Az örökös megújódást jelképezi a virág és a léleknek fényességét mutatja a mécses, amely bevilágít az éjszakába. Ebből merítsen reményt és vigasztalást a halandó. Mert örökös megújódása van az embernek az ő gyermekeiben és a halhatatlan lélek dacol az elmúlással.

És aztán — nem is olyan rossz ott künn fekdüdni a csendes és nyugalmas hantok alatt. A sok szenvedéstől, amivel minden

halandót sújt az élet, itt megvagyunk kimélve. Semmi nem zavarja abszolút nyugvásunkat; igaz, hogy örömről sincs, ám jól tudjuk, hogy az életben nem érhet olyan nagy öröm, amely felérne a szenvedéssel, ami kijutott nekünk. Mi az élet legfőbb értéke? A tudat, hogy vagyunk. Az érzés, amely eltölt, hogy szivhatjuk a levegőt, nézhetjük a természet szépségeit, érezhetjük a teremtő és érlelő napsugár ragyogását és melegét. Szép és dicső dolgok ezek — de ha nincs meg a tudat, akkor nincs meg rá nézve az értékük sem. A sírban nincs tudatunk, csak fekszünk némán, mozdulatlanul, érzéketlenül, nem érint bennünket semmi, nem árthat nekünk a rossz sors. —

Irigyeljük a szepet, a fiatalt, a gazdagot, a hatalmast, a lángészt? Nem érdemes, ütni fog az ő órája is, és osztolni fog ő is, a rutak, a vének, a szegények, a gyengék és korlátoltak sorsában. A sok millió és millió ember, akikkel rosszul bánt el az élet, akik csekély örömerzetét mindig letarolta a szerencsétlenség, a balsors, és akik az emberek nagy többségét alkotják, merítsenek reményt és vigasztalást abból a gondolatból, hogy csak vándorok ők a földi téreken és ha oda kerülnek a föld alá, megszűnik minden zaj, minden búbanat.

Jó az, hogy a halottak napja úgy belecsoppen a mi munkás, profán hétköznapjaink közé. Megállít egy pillanatra a törtétesben, a küzködésben, a boldogságban és a szenvedésben és kérdezzük: miről jó mindez? Miért dolgozunk? Miért szenvedünk? Miért vagyunk boldogok és miért vagyunk szerencsétlenek? Hiszen ugyanis ütni fog az óra és akkor vége lesz mindennek! Jó ez a nap, mely parány vol-

vett és tervezett 250 méter magasságnál valamely előre nem látható okból, mondjuk a nap hevítése folytán beállott gázkiterjedés esetében magasabbra emelkednék, akkor a súlyos kötelekből mindenekelőtt bizonyos hosszúságú darabot kellene a földről felemelnie. Ebből azonban csak annyit emelhet fel, amennyit a hordképessége megenged. Az egész kötélszulynak a felemelésére, azaz oly magasra emelkedni, hogy a kötelek ne ériék a földet, arra a gömb nem képes, tehát 400 méterre sohasem fog emelkedni. Ha viszont a beborult ég alatt a gáz lehűlése következtében a tervezett átlagos magasságnál mélyebbre akarna a gömb süllyedni, akkor a kötelekből a tervezettnél hosszabb darab lógna le és hurcoltatnék a földön, ezáltal pedig a suly kevesebb lenne. Ha pedig a suly kevesebb, magától értetődik, hogy a gömb ismét emelkedni fog, mert emelkednie kell.

*

A kitűzött napon az Oernen (Sas) körül izgatottan járt-kelt az a néhány ember, aki Andree felszállásával csak némi összefüggésben is állott. Mindenekelőtt két társa: Strindberg és Fränkel, továbbá egynéhány

tudós, aki nem sajnálta az utat a Spitzbergáig megtenni; végül a munkások, akiknek azonban már nem volt dolguk. Dobogó szízzel álltak körül a csűrűt és várták a léggömb felszállását, illetve a megfelelő erejű déli szelet. Hiába várták, nem jött.

Napról-napra kevesbedett a remény és fogyott a türelem. Végre elmúlt a nyár; a déli szelekre ez évben többé nem lehetett remélni és az expedíció ez évre lemondott a kísérletről. A léggömböt kiürítették és leszerelték; elpakoltak mindent jövő nyárra és valamennyien hazatértek Svédországba.

1897 májusban Andree és két társa: Strindberg és Fränkel már ismét a dánok szigetén, a Spitzbergákon voltak és lázasan készültek a felszállásra. Junius 28-án teljesen készen állt az Oernen, megtöltve hidrogeniummal, és felszerelve mindennel, éppen úgy, mint egy évvel előbb. Andree óráról-órára várja az indulásra alkalmas déli szelet. 1897 július 27-én vasárnap délelőtt, erőteljes Halloh! és Hurrá! hangzik a csűrű körül: beállított az erőteljes, üde, friss déli szél. Andree, Strindberg és Fränkel beszállnak a gondolába, meglobogtatják a svéd lobogót, Andree megadja a jelt:

Egy! Kettő: Három: És a léggömb száz méteres ugrással szökik fel a magasba. Mind magasabbra, magasabbra száll, de egyszerűsége szágulda repül: egyenesen északnak, a Pólus felé!

A kis számu közönség — tudósok, jó barátok, rokonok — dobogó szízzel, az izgatottságtól könnyes szemmel néznek utánuk. Egy hang nem hallatszik. Mindenki el van bűvölve: nem a látványtól, hanem az esemény nagyszerűsége által létrehozott meghatottságtól.

És mikor a léggömb eltűnik a szemük elől, akkor veszik észre — a legnagyobb meglepetéssel — hogy Andree minden reménye, minden bizodalma, hősiessége bátor vállalkozásának a gerince itt maradt, induláskor elfelejtették a gondolába bekapcsolni az uszályköteleteket.

Andreet, Strindberget és Fränkelt nem látta többé soha senki.

tukra figyelmezteti a hatalmaskodókat és arra inti a gonoszokat, hogy nem volt érdemes gonosznak lenniök, mert jön az elmulás és jön talán a rettentő leszámolás!

Jó és derék az, ki halottak napján feldisziú kedvesei sírját és kizarándokol azokhoz imádkozni. Ez kiengesztel, megbékít, megnyugtat, mint minden imádság, mely tisztá szívbőljön. Élünk e napon, halottainknak, emlékeinknek, furdessük meg érző lelkünket a multban, amelyet halottaink elevenítenek meg.

És úgy lesz halottak napja nem a gyász, nem az elmulás, hanem az emlékezés és megnyugvás ünnepe.

— **Kinevezés.** Az igazságügy miniszter Kocsis István ipolysági kir. utmestert, az aranyosmaróti törvényszéki fogházhoz, egyelőre ideiglenes minőségben fogházfelügyelővé nevezte ki.

Vármegyénk főispánja a Garamszőlős községi anyakönyvi kerületbe Svoboda Alajos segédjegyzőt, teljes hatáskörrel anyakönyvezető-helyettesé nevezte ki.

A FMKE. igazgató választmánya f. évi október 31-én d. u. 5 órakor Nyitrán, a vármegyháza I. emelet 21 számú termében ülést tart. Tárgyak: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A néhai Repcsik János 161.000 koronás alapítványa ügyében szerkesztett alapító levél jóváhagyása. 3. Az egyesület állásfoglalása a választó jogi reform tárgyában. 4. Intézkedés az 1912. évben a közgyűlés által kiadandó tanítói jutalmak ügyében. 5. A királylehotai óvó ügye. 6. Analfabéta tanfolyamok és népszerű felolvasások. 7. A csorbatóti Balassa Bálint emléké ügye. 8. A holicai állami iskola tanítótestületének kérvénye magyar nyelvű énekes és imakönyvek adományozása iránt. 9. Aisószőlősi állami iskola kérvénye, szegény tanulóinak ingyen tankönyvek engedélyezése iránt. 10. Kékközségi és a kinorányi olvasókör kérvénye a könyvtári évi hozzájárulás elengedése iránt. 11. Elhunyt és új tagok. 12. A könyvtári bizottság kiegészítése. 13. A másodfokú fegyelmi bizottság megválasztása. 14. A salgótarjáni és zólyomi könyvtáraknál előfordult nagymérvű hiányok ügye.

— **Fenyvesi bucsuja az izr. nőegylettől.** Mult vasárnap bucsuzott Fenyvesi Károly az izr. nőegylettől, melynek ügyeit immár 10 éve szolgálja. A bucsu igen érzékeny volt, mely nem egy hölgynek könnyeket csalt szempilláira. Frommer Mórné elnök meleg hangú szavakban köszönte meg Fenyvesinek megfizethetlen és elévülhetlen érdemeit. A közgyűlés Fenyvesi életével ért véget.

— **Az új üstökös.** Az 1911. C-üstökös, melyet fölfedezőjéről Brook-féle üstökösnek neveztek el, a mult hét egyik hajnalán már Léván is látták. Egyik olvasónk jelenti lapunknak, az üstökös a keleti égbolton volt látható nagy fénycsóvával. Az üstökös később többen is látták.

— **Az ipolysági vásár áthelyezése.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a f. h. 30 és 31-iki ipolysági vásárt november 6-ára és 7-ére helyezte át.

— **Kedvezmény a szállómivelőknek.** Az államkincstár mindazokat, a kik szállóikat székeneggel tartják fenn, két harmadrész adóelengedésben részesíti; az ujonnan ültetett szőlők után 10 évi adómentességre van törvényes igényük a szállósgazdáknak. Azon szállóterület, melyet a filokszerá elpusztított, bejelentendő és a művelési ágban történt változás feljegyzése kérhető, mert a szőlők magasabb adó alá esnek.

— **A reformáció emlékünnepe.** Október 31-én, kedden ünneplik a protestánsok a reformáció emlékünnepeét. E napon, mely évfordulója az 1517. évi okt. 31-iki nagy eseménynek, mely alkalommal Luther a nagy reformátor a wittenbergi vártemplom kapujára kiszegte híres 95 tételét s ezzel a reformáció nagy művét megkezdte, az összes prot. templomokban hálaadó istentiszteletek lesznek, melyekben a reformátorok emlékét fogják az egyházi beszédekben felidézni.

— **A selmeczbánya—lévai automobil járat.** Már hirt adtunk arról, hogy Rudnay Béla országos képviselő Selmeczbánya—Léva, valamint Selmeczbánya és Vihnyefürdő közötti állandó automobil járat beállításán fáradozik. Mint értesülünk ezen egészséges terv a megvalósulás felé közelg, mert a miniszter megbízásából a posta- és táviradaigazgatóság arról értesítette a kezdeményező korpónai képviselőt, hogy a 6 tonnás automobil járatra az államépítészeti hivatal információjára alapján a bát—bagonya—kőpatak—selmeczbányai utirányt tartja alkalmasnak. Ezzel kapcsolatosan intézkedett Follért Károly postaigazgató, hogy az utazalmalkalmával a Selmeczbánya, Vihnyepeszerény, Vihnyefürdő és Szénásfalu közti utazakasz is bejárassék. Megjegyezzük, hogy a léva—selmeczbányai automobil járat állandó, — a selmeczbánya—vihnyefürdői pedig időszakos lesz a nyári furdőévad tartamára.

— **Analfabéta tanfolyamok.** Az Országos Közművelődési Tanács 1911.—12. iskolai évben folytatja kulturumkáját. Azon tanítók, akik analfabéta tanfolyamot vagy továbbképző felolvasásokat óhajtanak községükben szervezni, részletes felvilágosításért forduljanak az Országos Közművelődési Tanácshoz (Budapest, Ferenciek-tere 3., II. 6.) Ugyanannan kérendő az ingyenes „Felolvasások” című mű is.

— **A lévai tüdőbetegondozó intézet.** A lévai tüdőbetegondozó intézet, melynek célja, hogy a szegénysorsu, fentjártó tüdőbetegeket kezelésbe és gondozásba vegye, mint értesülünk, már november havában megkezdí áldásos működését. Az intézet vezető orvosa dr. Frommer Ignác lesz, akinek érdeme, hogy ez a humánus intézmény városunkban felállított, akit ezért minden dicséret megillet. De dicséret illeti a várost is, mely anyagi hozzájárulásával támogatja az intézményt.

— **A Bioskop szombaton és vasárnap** folytatja előadásait a színházteremben. Vasárnap délután gyermekelőadás is lesz mérsékelt helyárrakkal. A bemutatandó képek közül kiemelkedik az aktuális ujdonságu havrei pályaudvari hatalmas tüzvész és Corday Charlotte, színezett drámai kép.

— **A bajkai betörés áldozata.** Nagy részvétet keltett az a hír, hogy Faunfeder Hugó, az alig 24 éves gazdatiszt, aki az ismeretes bajkai betörés alkalmával rálött a betörőkre s azok egyikét megsebesítve lehetővé tette az egész banda kézrekerítését — meghalt. E hó 23-án szenvedett ki tüdőbajban; halálát nagyon elősegítették a kiállott izgalmak s hozzájárult az is, hogy a lövés után a puská erősen visszalökte őt s az ütés éppen a tüdején érte. Temetése 24-én délután ment végbe nagy részvét mellett. A temetésen Liebermann Jakab főrabbi bucsuztatta el a halottat szíveható szöb beszédben. A gyászoló szülők és testvérek találjanak vigaszt abban, hogy fiuk derék ember volt, aki szépen megállta helyét a veszedelem idején s neki köszönhető, hogy a megtámadottak máma nem tönkre ment szegény emberek, vagy pedig nem lettek gyilkosság áldozatai. Nyugodjék békében! (K. A.)

— **A fegyencipar ellen.** Mi is foglalkoztunk már lapunkban azokkal a sérelmekkel, melyek a fegyencipar által a kisiparosokat érik. Mint most értesülünk, a gyárparosok országos szövetsége legutóbbi gyűlésén állást foglalt a fegyencipar ellen s kimondotta, hogy úgy a kereskedelmi, mint az igazságügyminiszternél lépéseket tesz, hogy kellemetlen versenytársától megszabadulhasson. Nemcsak első pillanatra, de behatóbb megfontolás után is érthetetlen és különös a gyárparnak, a nagyiparnak állásfoglalása, különös és érthetetlen azért, mert a fegyencipar ugyszólván teljes egészében a nagyipar szolgáltatában áll. Ha valaki a fegyenciparra mint veszedelmes versenytársra panaszkodhatik, úgy ezt csak kisiparosaink tehetik és teszik is; sajnos, mindeddig eredmény nélkül. De talán most mikor a gyárparosok is támogatják őket eme mozgalmukban, bizonyára elérik a kívánt eredményt. Azonban szó sem lehet arról, hogy parlagon hevertessük az ország összes büntetőintézetibe elhelyezett óriási erőt; értékesítsük úgy, hogy az ne egyes pénzemberek és vállalatok, de az egész magyar ipar és fogyasztó közönség érdekeit szolgálja.

— **Óvodáépítés Nagysallóban.** Nagysalló község előjárósága elhatározta, hogy 29.088 korona költséggel egy községi óvodát építet. Az építési munkálatok válalatba adására a versenytárgyalás nov. hó 15-én, d. e. 10 órakor a község házánál lesz megtartva.

— **Potyázó ujságotvasók ellen.** Nálunk is elterjedt a szokás hogy a trafikokba bizonyos adott lapokat elolvassa a trafikos minden ismerőse, a bájos trafikos kisasszony számos udvarlójá, azután a kivlasott la-

pokat szépen visszaküldik a kiadóhivatalnak. Sőt van eset arra is, hogy a lapokat akkor adják vissza a kiadónak, mikor azok már egy kis félárú körutazást tettek. E bajokon óhajtott segíteni egy amerikai újságíró, mikor feltalált egy olyan gépet, mely a hajtógató géppel kapcsolatban olyképen fűzi össze a lapokat, hogy a lap illetékelen kibontása meglássék. A gép az újság valamennyi lapján egy fonalat fűz át. A fűzés végére egy bélyeg van erősítve, amely a lap kinyitásakor elpusztul.

— **A vasuti díjszabások emelése.** A költségvetésnek minapi benyújtása alkalmából a pénzügyminiszter bejelentette már a Háznak, hogy az áruszállítás díjtételeit 1912. január elsejétől fogva föl fogja emelni. Amint értesülünk, az áruszállítás megdrágítása a teherárúknál mintegy 7 százalék, a gyorsárúknál mintegy öt százalékot fog kitenni. A miniszter expozéjában utalt arra, hogy az államvasutak üzleteredményei általában kedvezőtlenek és hogy mind a munkabérek emelkedése, mind pedig az anyagok áremelkedése maga után vonja, hogy a szállítási díjtételeket is emelni szükségesnek mutatkozik.

Az országos magyar gazdasági egyesület, az orsz. iparegyesület, a gyárparosok szövetsége, az orsz. kereskedelmi egyesülés összefognak e nagy jelentőségű kérdésben s együttes akciót indítanak a tervezett tarifalélek ellen.

— **Halálos balesetek.** A mult héten, Báskai József nagymányai béres szekérével elgázolta Frungel Imre béresnek két esztendő fiát, aki koponyarepedést kapott és meghalt. Ujlóton Brányik István négy éves fia valami mérges növény magjából evett amitől rosszul lett s másnap meghalt. A bíróság mindkét esetben megindította a vizsgálatot.

— **Az időjárás.** Meteor jelzése szerint november havának változási napjai 6—7 8—9—10—13—16—18—20—22—23—24—29-re esnek, amelyek igen sűrűn következve egymásra, november hónap nagyban változóvá teszik az időtárást. November eleje, különösen 7—10 körül hideg jellegűnek érzékezik széllel és csapadékkal, majd enyhébb befolyások lépnek föl. 18—20 ujra viharos, esetleg hideg jellegűnek mutatkozik míg a hónap utolja szárazabb és derültebb időt ígér.

— **A kultuszminiszter és az inasközvetítés.** Zichy János gróf kultuszminiszter körrendeletben felhívta a tanfelügyelőket, hogy figyelmeztessék az összes állami és polgári népiskolák igazgatóit és tanítóit, hogy azok hívják föl az iskolából kikerült és tizenkettedik évet meghaladott fiuk szüleit, hogy amennyiben gyermekeiket ipari vagy kereskedői pályára szándékoznának adni, azt jelentsék be az intézet igazgatóságánál. Az igazgatók pedig a kínáló tanoncot jelentsék be a budapesti ipari és munkás-közvetítő intézetnek, mely díjtalanul és nagy

gonddal igyekeznek a tanoncokat Budapesten esetleg vidéken megfelelően elhelyezni.

— **Szüret után.** Szőlészeti felügyelőnknek a miniszteriumba küldött jelentése szerint ebben a kerületben erős, közepes jó bor lett. Atlagtermelés kat. holdanként 15 hektoliter. A must ára 34—38 K. hektoliterenkint.

— **A Bars megyei Gazdasági Egyesület évkönyve az 1912. évre,** november hó közepe táján jelenik meg Krajsik Jenő egyesületi titkár szerkesztésében. A vasok kötet a naptári részen kívül tartalmazni fogja az egyesület elmúlt évi munkásságáról való beszámolást s ismerteti az egyesületnek jövő évi munkatervét és ezenkívül felöleli a szükséges gazdasági tudnivalókat, miáltal sok hasznos szolgálata lesz a gazdaközönségnek. Az évkönyvet számos lokális érdekességű kép fogja éleníteni. Az évkönyv árát — hogy a gazdaközönség könnyen hozzá jusson — csak ötven fillérben állapította meg az egyesület. Az évkönyv megrendelhető a gazdasági egyesület titkári hivatalánál a Lévai Hírlap kiadóhivatala útján is.

— **A villamkörtök megfeketedése.** Igen gyakran tapasztaljuk, hogy villamkörtünk rövid használat után is megfeketednek. Szakértői vizsgálat és kísérletezés szerint ezt a vörösréznek alkalmazása okozza, mely sodrony alakjában a levezető platínát és a Wolfram-szálat összeköti. Sőt akkor is ha az összekötő sodrony más fémből van, de csekély vörösréz tartalommal bír, bekövetkezik a belső üvegfalak megfeketedése.

— **Ötszáz korona 24 fejért.** Huszonnégy ember fejére 500 korona jutalom van kifizetve. Nem a kínai forradalom hevében, nem Trypolisban tüzték ki a summát árulók fejére, hanem huszonnégy kedves babafejért. A Képes Hét ez a minden ízében invenciózus pompás újság 24 színész és színésznő gyermekkori arcképeit közli és azok között, akik kitalálják — melyik kép kit ábrázol 500 korona jutalmat sorol ki. A Képes Hét legfrissebb száma szenzációs tartalom. Hetvennégy aktuális illusztráció és az uralkodó nászon kívül Bíró Lajosnak, a kiváló írónak novellája, Szomaházy István pompás regénye a Bacarat, Strand tánczosnőről szóló képes cikk, Arzene Lupine izgalmas kalandjai, az éjjeli Budapestről írott képes cikk, Lakatos László elbeszélése, a villamos erőről szóló képes cikk, ezen kívül a sok olvasni való a Képes Het-et a közönség kedvenc szórakoztató lapjává tették. A lap egyes száma 20 fillérért mindenütt kapható és negyedévi előfizetési ára 2 korona hetven fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-utca 18.

— **Hitközségi választások.** A lévai izrihitközség előjárása lemondott megbízatásáról, miért az idén a választások előbb lesznek megtartva mint máskor. A jelölő gyűlés csütörtökön este volt. Elnökönek dr. Frommer Ignác, alelnökönek dr. Balog Sándor, pénztárosnak Knapp Dávid, ellen-

őrnek Trébitsch Ignác, gondnoknak pedig Weisz Simon jelöltetett egyhangulag. A képviselőtestületet pedig szokás szerint titkos szavazással választják. A választás vasárnap (29-én) délután lesz.

— **Boszorkánypererek Magyarországon.** Nem azokról a boszorkánypererekről lesz itt szó, amelyeknek aktáit már a modern igazságszolgáltatás irattárai őrzik. Nem arról, hogy nálunk még ma is felmentés vagy három hónapi fogház a párbajban, vagy párbajon kívül elkövetett emberölés büntetése, de a csirketolvajt könyörtelenül elzárják egy fél-esztendőre. 554 boszorkánypererről számolnak be az egykori följegyzések, melyek 1565—1756-ig zajlottak le, de valószínűleg ennél többet tárgyaltak le, melyről nem szólnak az irások. Avád alapjarendszerint csodatevés, megrontás volt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a vádlottak tulnyomó része a bábák sorából került ki. A vád pedig a segédkezés a szülésnél és a gyermek harmad vagy hetednapos halála. A bizonyítás eredménye nem kétes. Ma sem tudna ilyen vád ellen védekezni egy bába sem. A mentő tanukat és a vádlott tagadását nem vették figyelembe, pedig külföldön a vádlott tagadása elég volt a halálos ítélet mellőzésére. Azt az egy mentséget lehet felhozni a hazai boszorkánypererek védelmére, hogy a kivégzések nem voltak tömegek. Mind a mellett 1728-ban Szegeden egyszerre 18 máglya gyult fel. Bihar megyében 1694-ben 14 boszorkány állott bíró előtt. Kolozsvárt 1565-ben 5, 1584-ben 6 asszony, Arad vármegyében 1756-ban 4 asszonyt ítétek halálra. Az összesen 403 fennmaradt ítélet közül 169 tűzhálalra szól, 23 vízhefullasztásra. Ezenkívül több megkövezésről tudunk, úgy hogy a halálos ítéletek számát ötven százalékra tehetjük. Ime, egy sötét fejezet a magyar igazságszolgáltatás történetéből. Nehány szomorú adat a középkori biráskodásról.

— **A kivándorlás csökkenése.** Hamburgi és brémai kimutatások szerint a kivándorlás ebben az esztendőben csökkent, aminek oka az, hogy Amerikában s különösen Észak-Amerikában a gazdasági viszonyok nem javultak s hogy New-Yorkban az európai kivándorlókkal szemben fokozottabb és szigorubb az ellenőrzés, mint eddig. Eszerint a statisztika szerint, mely most jelent meg, Hamturgon keresztül januártól augusztusig 53,961 kivándorló ment Amerikába, a mult év hasonló időszakában 81636.

Brémán keresztül januártól augusztusig 73,282 volt a kivándorlók száma, a mult évben ugyanezen idő alatt 116,041. Még jobban kitünik a kivándorlás csökkenése, ha a brémai és hamburgi utirányt együtt vesszük. Ugyanis januártól augusztusig Brémán és Hamturgon keresztül összesen 127,243 kivándorló ment Amerikába, a mult évben ugyanezen idő alatt 197,677.

— **Az állami szőlővessző és szőlőoltvány árszabása.** Az állami telepeken termelt szőlővesszők és oltványok eddigi árát előlött 10 évvel állapította meg a földmive-

Iésügyi miniszterium. A szőlő felújítás előmozdítása és támogatása céljából az eddigi árak oly alacsonyan voltak megszabva, hogy a termelési költségeket sem fedezték, különösen azért nem, mert az állami szőlő telepeken nagy gondot fordítottak arra, hogy onnan csak teljesen kifogástalan szőlővesszők és oltványok hozassanak forgalomba. Ennélfogva a magántermelők nem versenyezhetek az állami telepekkel. A magánfelek által termelt és árusított szőlővesszők és oltványok ára vagy jóval magasabb volt, vagy a minőség tekintetében nem volt megfelelő. Egyrészt a munkabéreknek és egyéb művelési költségeknek az utóbbi években történt jelentékeny emelkedése miatt, másrészt pedig a magántermelők versenyének megkönnyítése és serkentése céljából gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok árát felemelte, illetve a tíz évvel ezelőtti érvényben volt régebbi árakat állította vissza.

— **Fenyvesi öröke az izr. nőegyesületben.** Mint értesülünk az izr. nőegyesület tagjai Fenyvesi Károly lemondása és távozása következtében megürrült *tüköri* tisztségbe egyakarutalag *Halász Lipót* ny. főhadnagyot, a Kereskedelmi bank pénztárosát, társadalmunk eme rokonszenves és derék tagját akarják ültetni. Mi csak gratulálhatunk a hölgyek ezen igazán sikerült választásához.

— **Tisztviselők gazdasági pótléka.** A Léva működő minden rendű és rangu tisztviselők és tanítók vasárnap d. e. 11 órakor a városházanagytermében a drágaság ügyében ülést tartanak. Ideje már, hogy kérő szavukat felemeljék az államhoz, közigazgatáshoz és iskolafenntartókhöz. A piaci árak minden téren közel 100 %-el emelkedtek, a hivatalnokok fizetése azért csak a régi. Nem magyarázgatunk. A tisztviselők feljajdulása jogos, kérésük méltányos. Bizonyos k vagyunk benne, hogy az illetékes faktorok eltalálják annak módját, hogy miképpen enyhítsék a tisztviselők és tanítók nyomorát, az orvoslás soká már nem késhet, ha csak nem akarják, hogy tisztviselőink a jó igazgatás és iskola hátrányára elveszíthetetlen adósságokba keveredjenek. Különböen e tárgya még bővebben visszatérünk.

— **Kisiklott vonat.** Kedden este Oroszka és Csata között kisiklott a tehervonat, mely répával volt megrakva. A kisiklás következtében több kocsi fölborult és összetörtött, a répa pedig kiömlött. Szerencsére az alkalmazottak közül senki sem sérült meg. A pálya annyira megrongálódott, hogy a forgalmat egy napig csak átszállással tudták lebonyolítani. A pályát az istván-teleki és érsekújvári vasuti műhelyekből kiküldött munkások állították helyre.

— **Tűzek.** Nagykálnán e hó 22-én Pálinkás Gyula 450 K. értékű szalmakazaljai ismeretlen okból kigyuladtak és elégték. — Vámosladányban f. hó 13-án Lajda István

lakóházában tűz ütött ki, mitől a szomszédos épületek is tüzet fogtak. Négy ház és több melléképület lett a tűz áldozata. A kár 4276 K. miből biztosítás útján csak ötszáz korona térül meg. A tűz valószínűleg gyújtogatás műve.

— **Nők a tükör előtt.** Érdekes kérdés, hogy vajon egy egész életen át a nők mennyi időt töltenek el a tükör előtt? A statisztika szégyelhetné magát, ha erre a fogas kérdésre is meg nem felelné. Kezdivés a leány hat éves korán. Innen kezdve tíz éves koráig a leányka naponta körülbelül hét percet tölt a tükör előtt. Tízötletizenöt éves koráig mintegy negyedórán van szüksége, tizenötötől 20 évig átlag 22 percet tölt a tükör előtt, husz éves korától harmincig a nő rendszerint fél órát időzik a tükör előtt naponta. Harminc éves korát betöltve már kevesebb érdeklődést tanúsít a saját arcoképe iránt s az 50—60 év közötti asszonyok közt aligvan, aki 6 percnél többet tölt a tükör előtt. A statisztikus szerint egy élemedett nő csekély ötezerhatszáz órát, azaz teljes nyolc hónapot vesztegetett el a tükör előtt — hiába. Egy női statisztikus viszont kiszámíthatja ezzel szemben, hogy a férfiak hány órát vesztegetnek el a kávéházban.

— **A városok államsegélye.** A belügyminiszter az 1911. évi állami költségvetésben a városok segélyezésére előirányzott három millió koronából mint azt már megirtuk, csak két millió koronát utalványozott ki azzal, hogy a fennmaradó egy millió koronából az egyes városoknak jutó segélyösszegeknek megállapításánál az állami segély hovatfordításáról rendelkező törvény lesz már irányadó. E héten küldötték tisztegetett a belügyminiszternél, melyben részt vett Werner Gyula, Körmöczbánya képviselője is és a küldötték nevében gróf Tisza István arra kérte a belügyminisztert, hogy a városok számára az 1911. évre előirányzott harmadik millió korona állami segélyt, tekintet nélkül a tervbe vett törvényjavaslata, még ez év folyamán utalványoztassa ki. Kuen-Héderváry belügyminiszter kijelentette, hogy a segélyösszeg felosztásáról szóló törvény a napokban már elkészül. E törvényjavaslat szem előtt tartja azt, hogy segély annak adassék, aki jobban rászorul. Amint a javaslat készen lesz, ezen az alapon kívánja a segélyt kiosztani, hogy a városok ne várjanak mindaddig, míg a javaslat törvényerőre emelkedik. Itt említjük meg, hogy az 1912. évi költségvetésben a vidéki városok segítésére már négy millió korona irányoztatott elő.

— **Klinikai kísérletek** a poseni városi kórházban megállapították: A t e r m é s z e t e s **Ferenc József**-késői viz még kövér egyéneknél is aránylag kis adagokban is biztosan és fájdalom nélkül ható hashajtószernek bizonyul. Anélkül, hogy valami különös étrendet kellene követni, a

Ferenc József-viz változatlan eredménnyel huzamosabb időn át is használható. Kapható gyógytárakban és készkereskedésekben. — Széki küldési-Igazgatóság Budapest.

— **Az élet drágulása.** A régi, jó időben, amelyeket olyan gyakran emlegetnek, az élet jelentékenyen olcsóbb volt, mi ma. Ha az embert az elfogyasztott élelmiszerek ára szerint értékeljük, ugy ma éppen háromszor értékesebbnek kell tartanunk egy-egy embert, mint például a 16. század második felében. Az élelmiszerek ára a különböző korokban nagy ingadozásnak volt alávetve. A régi időben azonkívül az egyes területek szerint is változtak az élelmiszerek árai, mert a közlekedési viszonyok kezdetlegessége miatt az élelmiszerek elszállítása igen költséges és lassu volt. XV. Lajos idejében Franciaországban az élelmiszerek 1:3 arányban változtak, kétszáz évvel régebben pedig 1:14 és 1:19 arányban állottak egymással ugyanannak az élelmiszernak az árai a különböző városokban. Így 1572-ben Caenban egy hektoliter buza 4 frankba került, Tullean pedig 99 frankba! Sok szó esik manapság a kenyér drágulásáról, pedig a kenyér mégsem drágult annyira, mint például a hus és néhány más élelmiszer. A 13. században a hus körülbelül tizedrésznnyibe kerül mint ma. Egy nagy bika ára akkor 30—35 frank volt, birkát pedig másfél frankért lehetett kapni. A tojás ára 1600 óta tizenkétszeresére emelkedett. Őseink tehát feltétlenül olcsóbban éltek, mint mi s hozzá módjukban állott a kezdődő drágaság ellen különböző módon védekezni. Mennyit takaríthattak meg például csak a vásznon! A 14. században még a nappali ing viselete sem volt általános, a hálóinget pedig még a későbbi századokban is merőben luxuscikknek tekintették. A lepedő se volt feltétlenül szükséges, a szalmazsákról pedig még fogalmuk sem volt az embereknek, hanem legfeljebb száraz falevelekből raktak egy kis derékaltat. A cipő is rendkívül olcsó volt. A 13. században például egy pár cipő 1 koronába került a mai pénzérték szerint.

— **Városi közgyűlés.** Léva város képviselőtestülete pénteken délután rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen a polgármester bejelentette hogy Fertikó József hitelezőivel sikerült az egyezséget megkötöni, úgy, hogy azok a 80.900 K. követelésük helyett hajlandók 42.282 K. elfogadni. Ehez járul még az adótartozás, per-, egyezkedési és egyéb költségek, az összes követelések 49.893 K. 91 fillérrel fedezhetőek. A közgyűlés ezt tudomásul vette és a polgármestert megbizta, hogy Fertikóval

a város által megveendő berendezésekre az ingó átruházási és bérleti szerződést megkösse. A polgármester azt is bejelentette, hogy Fertikó, a város ellen támasztott kártérítési követeléséről lemondott.

A közgyűlés ezután áttért a városi szálloda építkezésére vonatkozó lezárolásokra és úgy határozott, hogy mivel a Szauer vállalkozócégre vonatkozó tételek szakértői vizsgálat alatt állanak, azt most nem tárgyalja, a többi követeléseket pedig a közgyűlés minden észrevétel nélkül kiutalványozta. A közgyűlés ezután több ügyet tárgyalta le.

Magyarellenes városi határozat. Nyittráról jelentik: Szakolca város közönségének az a határozata, amelyben Okanyik Lajos plébános indítványára harminchat szavazattal tizenhét ellenében kimondta, hogy tiltakozik Graus István főispánnak, a FMKE elnökének, az egyesület lévai közgyűlésen mondott székfoglaló beszéde ellen — megyszerte felháborodást keltett. Hír szerint Nyitramegye decemberi közgyűlésen a határozatra Szakolca város önkormányzati jogának felfüggesztésével fog válaszolni.

— **Anyakönyvi bejegyzések: Születések:** Bura Péter Juhász Rozália; Sándor; Lázár Vincze Rác Eszter; István; Lukács Pál Czapala Mária; Rózsai. **Házasság:** Demeter András Váczy Gizella ref. **Halálozás:** Özv. Sinkó Istvánné Trvalecz Anna 74 éves, aggkorivégkimerülés. Özv. Boldis Józsefné Szedlacsák Mária 70 éves, aggkorigyengesség. Vajczik Hedvig 12 napos, szájpenész. Faunföder Hugó 24 éves, tüdőgümőkör. Potoczky Gyula 3 éves, torokgyík. Rédlich Julia 76 éves, aggkorivégkimerülés.

Lévai szikrák.

Zsákkalap.

Londonból írják, hogy a hölgyek zsákkalapokat hordanak. E kalapokban zsebek vannak, melyekben pudert, parfümöt, zsebkendőt lehet hordani. A masamódok most azon fáradoznak, hogy e kalapok térfogatát növeljék.

(Két „divatos“ hölgy találkozik a Vigadó előtt).

Az egyik: Hogy vagy drágám? Milyen gyönyörű kalapod van, drága volt?

A másik: (hogy az egyik kíváncsiságát felkeltse): Tulajdonképpen csak azért vettem, mert praktikus.

Az egyik: (csodálkozva)! Praktikus ???

A másik: Hát persze. Nem veszed észre, hogy retikült nem hordok, sem csomag, de még esernyő sincs nálam.

Az egyik: (végig nézi, kutatva): Jé! Csakugyan!

A másik: Látod, ez az! Nézd meg job-

ban a kalapomat. Látod azt a gombot a jobboldalon; ha kinyitom, táská lesz belőle, abban vannak az apróságok, cipőgombó, fésű, puder, zsebkendő, tűkőr, gombostű, varrótű, gyűszű, cérna, notesz stb. még gumisárok is van benne.

Az egyik: Hízen ez nagyszerű!

A másik: De ez még semmi!

Az egyik: (Meglepetve): Hát még más is van.

A másik: Hát persze. Ha ezt a balgombot kinyitom, ott egy újabb táskát látsz.

Az egyik: Hát ott mit tartasz?

A másik: Ebben a táskában nincs sok. Ebben csak törülköző, lavór, ruhakefe, sárkefe, cipőkrém van, meg az ebédem, a vacsorám, egy korsó sör és három sóstangli. Csak azért nem teszek bele többet, hogy megmaradjon a formája.

Az egyik: Na hát ez óriási. De ha jól látom, elől is van még egy gomb.

A másik: Sőt! Sőt! De mennyire van. Abban van a hálóingem, az ágyam, a naktasztnim, a dunna, a párnák.

Az egyik: Hiába! Te vagy a legnagyobb nő a világon. És mit szól ehhez az urad?

A másik: Az a hálátlan disznó? Hát nem hallod? Hortyog. Az egyik: (Megdöbbenve): Hol?

A másik: Ugyan édesem, nem látod, hogy hátul is van egy gomb. Ott hortyog.

Terménypiac árak a szerdai hetivásárról

Buza	23.—	23 10 K
Árpa	16.40	17.20 K
Rozs	19.—	20.— K
Zab	18.—	19.— K
Bab	26.—	— K
Tengeri	16.—	17.— K

Árak métermázsánként értendők.

Szerkesztésért a lapkiadótulajdonos felelős.

Szerkesztői üzenetek.

F. G. Versén valamit csiszolni kell. Ha rá ér nézzen be. H. Gy. Az ilyen hosszú versnek közlését mi sem teszi indokolttá. A rövid, velős verseket szeretjük, mert versek számára kevés a helyünk. Versében pedig kevés a gondolat és hiányzik a csattanó. Vesper. Kívánsága szerint intézkedtünk. Ha rá ér, gondoljon ránk. Szíves üdvözlét!

Egy jó karban levő könyvtár megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Elutazás miatt egy mahagoni hálószoba berendezés azonnal eladó. Bővebbet a kiadóhiv.

Üzlet áthelyezés

Cipőkészítő üzletemet 1911 november 1-én a Kossuth-téri Blum-féle házba helyezem át.

teljes tisztelettel

Weinreb Márk.

Riessner-Kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarókosabb folytonegő Egeszségi szempontból a legideálisabb rendszer.

Egyszeri betüzeléssel egész télen ég, miáltal a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betüzelés megtakarítatik. Látható tűz eredeti biztonsági szabályozó.

Gázómlás vagy robbanas teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség, különösen a szoba alsó légrétegeiben is

Egyedüli elarustítás, nagy választék és raktár.

Róth K.

vaskereskedése, Léva Fő-tér.

Most érkeztek olcsó és elegáns
levélpapír ujdonságok!

Kiváló minőségű levélpapírok rendkívül olcsó
árak mellett kerülnek eladásra.

Levélpapírok vételkényszer nélkül megtekinthetők

Schulecz Ignác

papíráruházában, Léván Kazinczy-utca 2.

KACHELMANN és TÁRSAI

SÖR- és MALÁTAGYÁR

Táviratcím:
SÖRGYÁR VIHNYEPESZERÉNY

VIHNYE,
(BARS-MEGYE.)

Interurbán-telefon:
VIHNYEPESZERÉNY 7. SZ.

Ajánljuk kitünő minőségű és
„ACZÉLSÖR“
név alatt forgalomba hozott gyártmányunkat.

Megrendelhető: $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ Hl. hordókban
és 0.5, 0.7 L. palaczkokban

Léván és vidékén egyedüli elárusító:

Weil Jakob

Léva, Mártonffy-utca 9. szám.

☛ Pártoljuk a megyei ipart! ☛

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy

óra és ékszer

üzletemet az Engel-féle házból a Városi szálloda épületébe helyeztem át.

Üzletemben raktáron tartom a legdivatosabb és a legegyszerűbb óra és ékszer árukat, ugymint valódi **briliáns ékszereket, amolletteket, gyűrűket, fülbevalókat, arany láncokat és karkötőket**, nagy raktár valódi és china ezüst disztárgyakban és evőeszközökben.

Azonkívül raktáron tartok arany, ezüst, aczél és nickel zsebórákat, továbbá palinander, mahagoni, diófa és fényes polirozott inga órákat harang ütéssel. — Omega órák nagy választékban. Mindennemű óra és ékszer javítások saját műhelyemben készülnek és jutányosan számittnak.

A nagyérdemű közönség további pártfogását kérve, mély tisztelettel

STEINER SÁNDOR

órák és ékszerész.

Kézimunka! Előnyomda!

Megérkeztek

már az őszi ujdonságok!

Angol costümkelmék blousszövetek, gyapjuflanellók szövött és flanellbarchetok.

Legújabb ruhadiszek, úri nyakkendők, sapkák, keztyük, harisnyák, stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

SZILÁRD JÓZSEF

női- és uridivatáruháza

Léva, Calvin-palota.

Jutányos árak!

Figyelmes kiszolgálás!

KUGLER

dessert-sütemények, legjobb kiv. finomtorták, teásütemény és sandwich-különlegességek frissen, nagy választékban

☛ **Bartos Henrik** czukrászdájában
Léva, Mártonffy-u. 2

készülnek. Bel és külföldi cukorkakülönlegességek gazdag választékban. — Parfait-készítményeim elsőrendűek

Házhoz szállítandó megrendelések pontos kivitelére nagy súly lesz fektetve. Naponta szetküldés a vidékre is.

Állandóan friss hab tejszín kapható.

Alkalmi vétel.

Raktárom túlhalmozása miatt a legujabb ruhakelmék,
mosóbarcheud és flanellok nálam leszállított árban

kaphatók,
Holzmann Bódog divatárúházában
a „Városi-vigadó” palotában.

(Ezelőtt 22 évig Frommer-féle házban volt, mely üzlethelyiség kiadó.)

Használjunk
KABINA-féle!
Viasz
szinszappant

Mosáshoz a legjobb, legtakarékosabb
egyszeri átdörzsölése ezzel, felér más
szappannal való 3-szoros átdörzsölés
és sel. - - - - -

Tisztaságért szavatosság!

„Mi-i-t? — Papa megengette! Hisz, valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigaretta hüvelyek fadobozban!

Csakis a Jacobi jelzéssel valódi

Fésülőnő
és manikűrő ajánlkozik
házakhoz.
Adler Katicza László-u. 16.

Porosz köszén, koks, bükhasábot ölenkint és vaggonkint, felvágott fát a legolcsóbban szállít helyben és vidékre:

Ifj. Kovátsik János
Léva, Szepessy-utca 8.

Jó házból való fiu, pinczér tanonc-
nak felvétetik Lang központi kávé-
házban Léván.

WEISZ ARMIN

Cégvezető:

KOHN NATHAN
ZSARNÓCZA.

Modern lakberendezések

— készítője. —

Megbízható bevásárlási forrás.
Levélbeni megkeresésre mintákkal
személyesen teszem tiszteletemet.

Interurban telefon szám 12.

Tüzifa porosz köszén és pír-
szén megrendelést elfogad
és házhoz szállít.

BRAUN JOZSEF ES FIA
(Honvéd-utca, Wertheimer-ház).

Szén

Koks, Briket, Antracit
szükségletét
a pontos szállítás érdekében későbbi
határidőkre már most feladni kérem

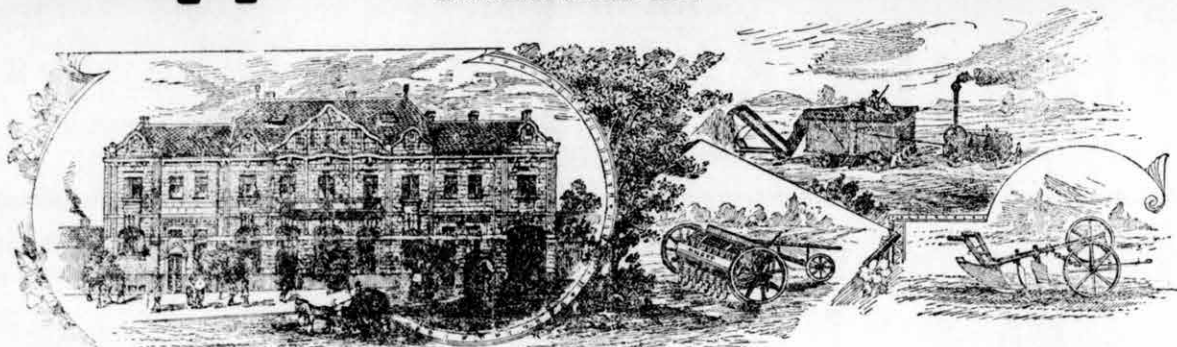
Radnay Károly

Budapest, Nagymező-utca 43. sz. I emelet
Telefon 164. 75—26. 26—27. Sürgőnycim: Antraett, Bud ap

Mezőgazdasági- és varrógépek legnagyobb raktára:

Knapp Dávidnál léván.

Telefon szám 33.

Hoffner és Schrantz
Mayfarth Ph. és Tsa.
Mc. Cormick 華華華

gépeinek vezérképiselete.

Ganz-féle motorok
állandóan üzemben
láthatók 華華華華

Műkölapos jégszekrények. ↔↔ Világhírű láncoskutak.

Községi és kerti fecskendők.

Erdélyi-féle

MALOM

Alsóváradon eladó.

Értekezni lehet

Wilcsek Salamon kereskedésében léván.

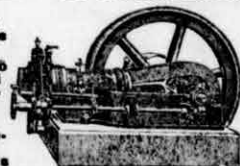
Nyerszalaj
Szivógáz
Diesel
Benzin

MOTOROK
ÉS LOKOMOBILOK

Gyors
szállítás

Kedvező
fizetési
feltételek

Measzo-
menő
jótállás

Drezdai Mótorgyár Részv. Társ.

Németország legrégebb, legnagyobb mótorgyára.

VEZÉRKÉPVESELŐ:

Gellért Ignác
és Társa

Budapest, V., Koháry-utca 4.
(Alkotmány-utca sarok.)

WEISZ SIMON

NÓRINBERGI- ES ROVIDÁRNY NAGYKERESKEDÉSE

LÉVA, PETŐFI-UTCZA.

Dús választéku raktárt tart

fa ércz koporsókból
koszorúk és az

összes temetkezési cikkekből.

Házasulandók figyelmébe!

A legmodernebb lakberendezések, melyek saját műhelyemben készülnek, nagy választékban és szolid árak mellett kaphatók

STEINER JÓZSEF

butor kereskedő, kárpitos és asztalosnál.
Léván, Básti-utca 1. Wertheimer-féle ház.